

STANDARDIZACIJA

Bilten

JUGOSLOVENSKOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

12

DECEMBAR
1965.
BEOGRAD

Izdavač:

JUGOSLOVENSKI ZAVOD ZA STANDARDIZACIJU
Beograd

Cara Uroša 54

Odgovorni urednik
inž. Slavoljub Vitorović

Štampa:

BEOGRADSKI GRAFIČKI ZAVOD

Beograd

STANDARDIZACIJA

B E O G R A D

DECEMBAR — 1965.

BILTEN JUGOSLOVENSKOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

S T R A N A 1 — 18

SADRŽAJ

	<i>Strana</i>
<i>XXX generalno zasedanje Međunarodne elektrotehničke komisije u Tokiju</i>	3
<i>Rad na međunarodnoj standardizaciji u oblasti etarskih ulja</i>	5
<i>Primena ISO-preporuka</i>	6
<i>Predlog standarda: Klasifikacija ravnosti grebanih (tuširanih) površina</i>	7
<i>Predlog standarda: Tinjavi starter za fluorescentne cevi</i>	10
<i>Anotacija predloga standarda:</i>	
— <i>za seme kulturnih biljaka</i>	15
— <i>iz oblasti proizvodnje boja, lakova i njima sličnih proizvoda</i>	15
— <i>za lepljenu obuću</i>	16
— <i>iz oblasti ispitivanja kože</i>	16
<i>Međunarodna standardizacija: primljena dokumentacija</i>	17
<i>Objavljeni jugoslovenski standardi</i>	18

XXX GENERALNO ZASEDANJE MEĐUNARODNE ELEKTROTEHNIČKE KOMISIJE U TOKIJU

Međunarodna elektrotehnička komisija (IEC) održala je svoje XXX Generalno zasedanje u Tokiju od 10. do 23. oktobra 1965. godine. Na zasedanju je učestvovalo 630 delegata iz zemalja članica: Australije, Austrije, Belgije, Danske, Čehoslovačke, Finske, Francuske, Grčke, Holandije, Indije, Irana, Italije, Izraela, Japana, Jugoslavije, Južne Afrike, Kanade, Kine (NR), Koreje (Južne), Mađarske, Nemačke, Norveške, Poljske, Rumunije, SAD, SSSR, Španije, Švajcarske, Švedske, Turske i Velike Britanije. Na zasedanju nije učestvovala NR Koreja, jer njena delegacija nije dobila ulazne vize.

Dobrodošlica i prvi skup delegata priređeni su u prostorijama Tokyo Prince hotela, 10. oktobra popodne.

Svečano otvaranje XXX Generalnog zasedanja obavljeno je 11. oktobra u Tokyo Prince hotelu, na kome su delegate pozdravili ministar industrije, predsednik Japanskog komiteta za standardizaciju i predstavnik Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

Istoga dana uveče Japanski nacionalni komitet je priredio u Providence Hall-u Tokyo Prince hotela svečani prijem na kome su bili pored japanskih javno-društvenih predstavnika i predstavnici diplomatskih misija akreditovanih u Japanu.

U toku zasedanja delegatima je priredio prijem i guverner grada Tokija dr Ryitaro Azuma u Tokyo Kaikanu.

Radne prostorije za sastanke nalazile su se u hotelu Prince Tokyo i u radu je učestvovalo 15 tehničkih komiteta, 20 potkomiteta i veći broj radnih grupa.

Rezultati rada tehničkih komiteta podneti su akcionom komitetu koji je na svojim sastancima odlučio, pored ostalog, da se zemljama članicama upute sledeći predlozi preporuka, sa izmenama i dopunama sa sastanaka u Tokiju, na usvajanje po šestomesečnom pravilu:

- TC 2 — Revizija IEC publikacije 34-3 — Nazivne vrednosti i karakteristike trofaznih generatora 50 Hz turbinskog tipa
- TC 9 — Pravila primenljiva na uređaje za upravljanje u električnoj vuči (revizija IEC publikacije 77)
- TC 17 — Sklopke i rastavne sklopke
 - Uputstvo za ispitivanje prekidača
 - Dodatak IEC publikaciji 129: Dopunska ispitivanja rastavljača i sklopki za uzemljenje
- TC 34 — Standardni listovi za bajonet-grla B15 i B22
 - Standardni listovi za granična merila za opruge grla
 - Standardni list za granično merilo za grlo E14
 - Standardni listovi za granična merila za podnožje Fa8
 - Standardni listovi za podnožja P14,5 s, prsten i držač
 - Merenje temperature grla sijalica
 - Ispitivanje otpornosti na uvijanje podnožja
- TC 36 — Sigurnosna naprava za tučak i gnezdo izolatora
 - Dimenzije cilindričnih potpornih izolatora
- TC 40 — Aluminijumski elektronski kondenzatori za opštu primenu
 - Tantal elektronski kondenzatori
 - Ispitivanje žičanih motanih otpornika
 - Dimenzije nemotanih otpornika
 - Dodatak za kondenzatore sa filmom od polistirena
 - Dodatak za keramičke kondenzatore
- TC 42 — Merenje delimičnih pražnjenja na visokonaponskim aparatima
- TC 47 — Nazivi i definicije tiristora
 - Slovni simboli za usmerače diode i tiristore
 - Nazivi i definicije za mikroelektroniku
 - Nazivne vrednosti i karakteristike za male signalne naprave za pulzirajući rad
 - Merne metode za termičku impedancu tiristora
 - Specifične metode za referentna merenja
- TC 52 — Visine komponenata štampanih kola
 - Opšti uslovi merenja ploča za štampana kola
 - Uslovi za fenol-papirne listove obložene bakarnom prevlakom, visokog kvaliteta
 - Uslovi za fenol-papirne listove obložene bakarnom prevlakom, ekonomske klase
 - Uslovi za epoksid-papirne listove obložene bakarnom prevlakom, klasa otporna prema plamenu

PRIMENA ISO-PREPORUKA

Međunarodna organizacija za standardizaciju-ISO, u cilju usklađivanja nacionalnih standarda učlanjenih zemalja, donosi svoje ISO-preporuke preko svojih tehničkih komiteta, kojih danas ima ukupno 120. U izradi preporuka učestvuju zemlje članice, u nastojanju da ove preporuke, u većoj ili manjoj meri, usvoje za svoje nacionalne standarde i da ih tim dovedu na međunarodni nivo.

Da bi se ustanovilo u kojoj meri su ISO-preporuke usvojene u nacionalnim standardima pojedinih zemalja članica, ISO je, unazad nekoliko godina, organizovao anketu u cilju prikupljanja podataka o stepenu primene preporuka u nacionalnim standardima.

Svima zemljama članicama bila su upućena pitanja: u kojoj meri je svaka pojedina ISO-preporuka primenjena u nacionalnim standardima, da li je uzeta u obzir za primenu ili se predviđa.

Na sastanku Saveta, jula 1962. godine, na kome je razmatran izveštaj generalnog sekretara o rezultatima prve ankete, izražena je potreba da se ova anketa i dalje nastavi prikupljanjem podataka o primeni ovih preporuka u protekloj godini i da se svake godine iznosi u obliku dopunskog izveštaja.

Sprovedena analiza rezultata druge ankete iz 1964. godine pokazala je vrlo izrazitu aktivnost na polju standardizacije kod velikog broja zemalja. Konstatovano je da je kod većine zemalja članica više od polovine postojećih ISO-preporuka primenjeno u nacionalnim standardima, što je vrlo značajan podatak, naročito s obzirom na činjenicu da veliki broj preporuka obrađuje pitanja užih oblasti.

Podaci dobijeni od 42 zemlje članice pokazuju da je od ukupnog broja postojećih ISO-preporuka, tj. 361, prosečno 55 preporuka u celosti primenjeno u nacionalnim standardima, 32 delimično, 22 se nalaze u obradi, 50 se razmatraju, dok 68 privremeno nije uzeto u razmatranje za eventualnu primenu.

Najveći broj ISO-preporuka primenile su kroz svoje standarde (potpuno ili delimično): Nemačka — 251, Velika Britanija — 244, Bugarska — 198, Sovjetski Savez — 195. Jugoslavija je za svoje standarde u celosti usvojila 71 preporuku, 16 je delimično primenila, za 72 preporuke obrada je bila u toku, za 67 razmatrana je mogućnost primene, a ostale nisu bile privremeno uzete u obzir.

ISO-preporuke obrađuju vrlo različite oblasti, te je stepen primene jedne preporuke od strane zemalja članica vrlo različit i u zavisnosti od interesa koje one imaju za određene oblasti.

Iz ovoga proizilazi činjenica da su preporuke nekih tehničkih komiteta primenjene u manjem, odnosno u većem, broju od preporuka drugih komiteta. Tako, na primer, preporuke iz oblasti Tehničkog komiteta ISO/TC 61 »Plastične mase«, na koji se inače odnosi relativno najveći broj preporuka (ukupno 32), primenilo je, potpuno ili delimično, u proseku 9,7 članova ovoga komiteta, dok ovaj prosek kod komiteta ISO/TC 10 »Crteži (opšti principi)«, na koji se odnose samo dve preporuke, iznosi 28,5.

Jugoslovenska standardizacija najviše je koristila za izradu svojih standarda preporuke iz oblasti Tehničkog komiteta 17 »Čelik«. Od ukupno 27 preporuka ovoga Komiteta 15 preporuka bilo je usvojeno kroz JUS-standarde, 10 preporuka je razmatrano za eventualnu primenu, dok 2 preporuke do tada, privremeno, nisu još bile razmatrane.

Predlog br. 6087

Klasifikacija površinske hrapavosti industrijskih proizvoda
KLASIFIKACIJA RAVNOSTI GREBANIH
(TUŠIRANIH) POVRŠINA

J U S
M.A1.027

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1. april 1966.

1 Predmet standarda

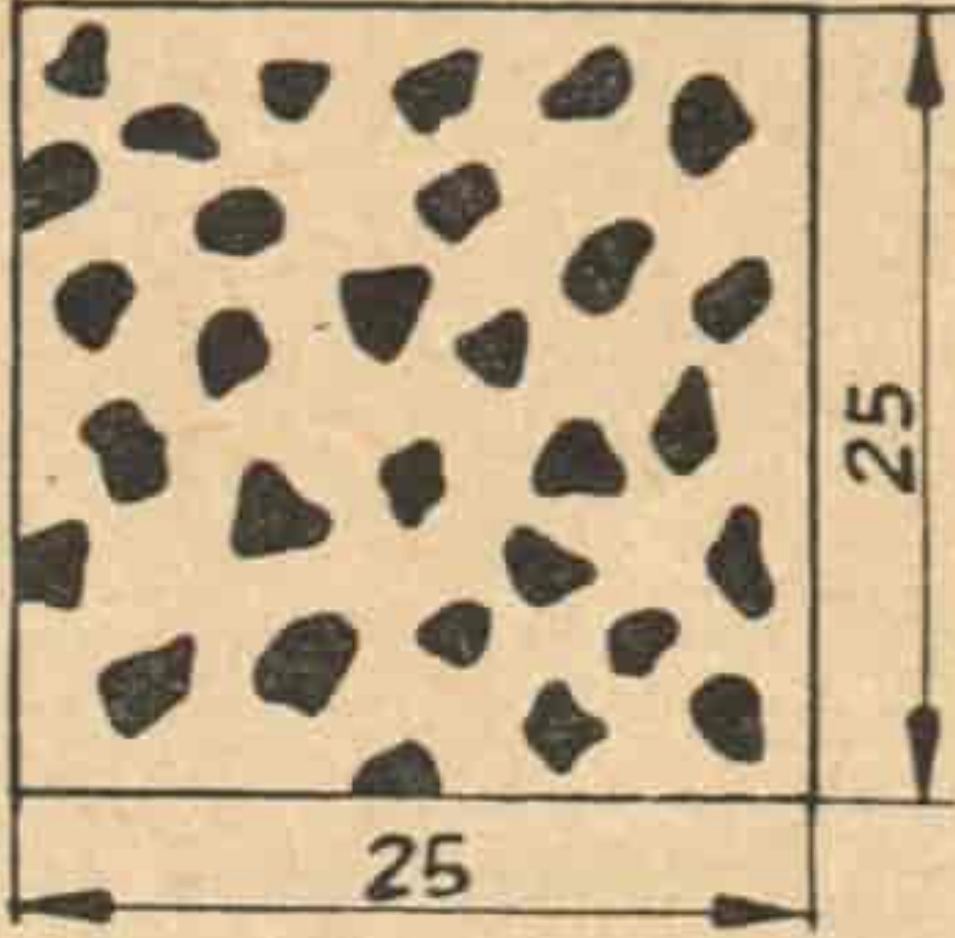
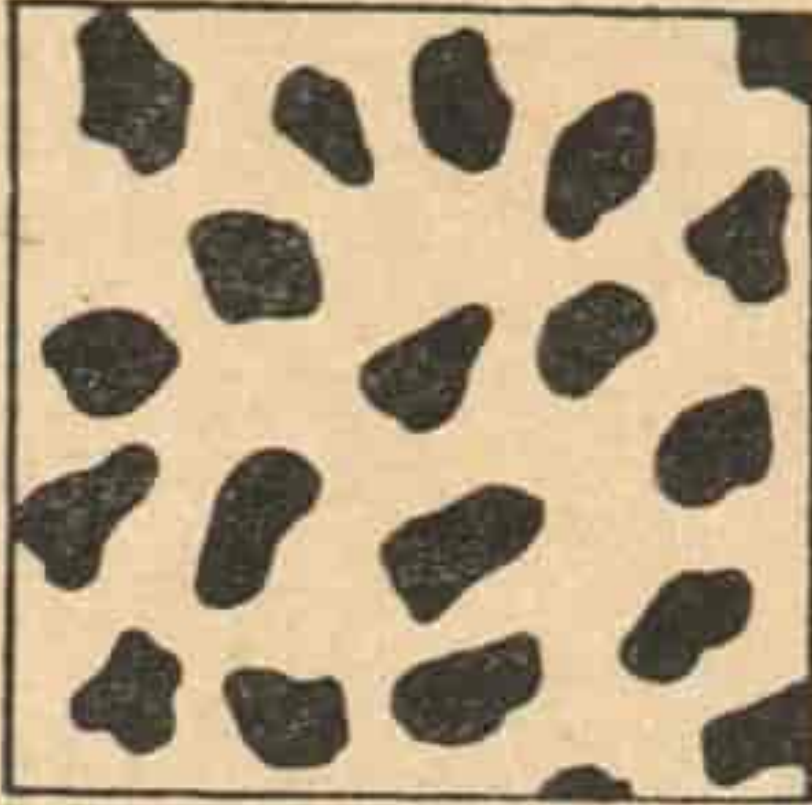
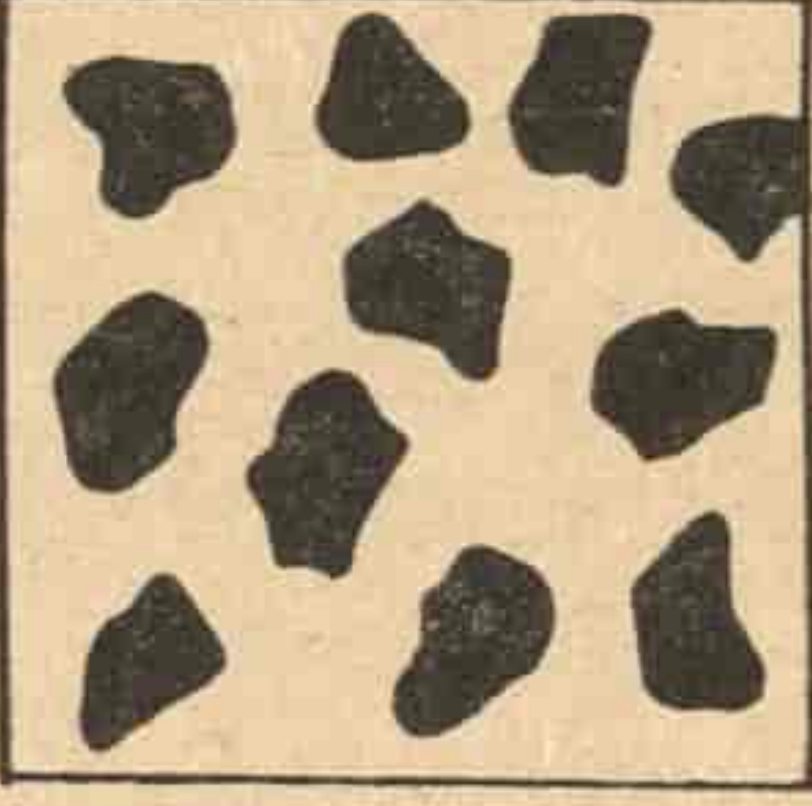
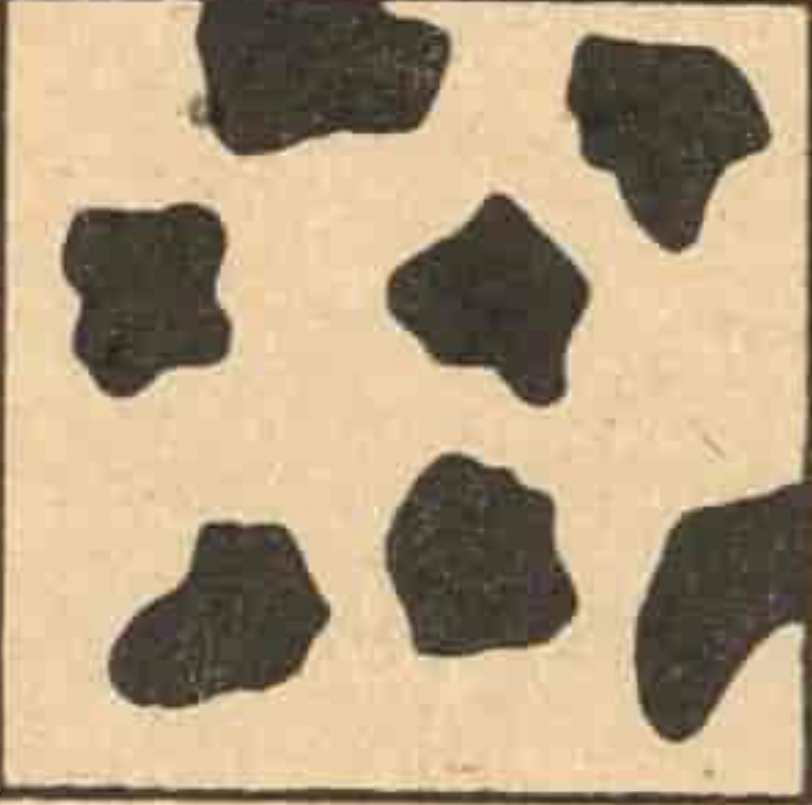
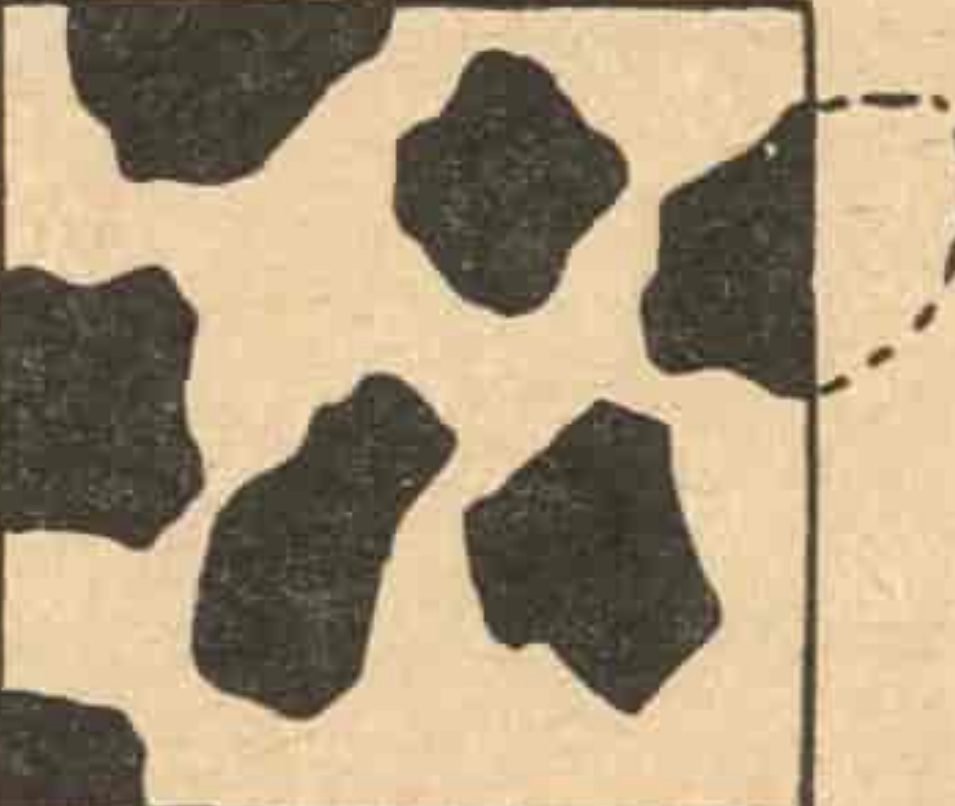
Ovaj standard utvrđuje kriterije za klasifikaciju površina koje se posle određene mašinske obrade grebanjem grebačem doteruju u cilju postizanja određenog stepena ravnosti.

2 Opšta objašnjenja

- 2.1 U izvesnim slučajevima u mašinogradnji potrebno je da neke obrađene površine mašina, aparata, alata i sl., osim propisanog kvaliteta površinske obrade, poseduju i ravnost izvesnog određenog stepena koji obezbeđuje sigurno naleganje (dodir) površina koje na njih naležu. Ta ravnost postiže se odstranjivanjem pomoću grebača makroneravnina koje ostaju posle mašinske obrade, sve dok se ne postigne željeni raspored i veličina dodirnih površina u kojima obrađivana površina naleže na kontrolnu površinu ploče za tuširanje (ravnanje).
- 2.2 Grebane površine razvrstavaju se u pet klasa (stepena) ravnosti, označenih brojevima 1 do 5, s tim da klasa 1 označava najfiniji, a klasa 5 najgrublji stepen ravnosti.
- 2.3 Klasa ravnosti grebane površine određuje se na osnovu broja dodirnih površinica na površini referentnog kvadrata čije su stranice duge 25 mm, pod uslovom da su dodirne površnice približno ravnomerno raspoređene i da veličina pojedinih dodirnih površinica raste približno proporcionalno sa opadanjem njihovog broja, kao što je prikazano na slikama u ovom standardu.
- 2.4 Pod dodirnim površinama podrazumevaju se delovi posmatrane površine, koji posle trenja te površine po površini kontrolne ploče (ploče za tuširanje), premazanoj bojom, ostanu obojeni.
Veličina upotrebene kontrolne ploče mora biti srazmerna veličini grebane površine.

3 Klasifikacija ravnosti

U sledećoj tabeli utvrđeni su kriteriji za razvrstavanje grebanih površina i klase ravnosti 1 do 5, tj. broj dodirnih površinica na površini jednog referentnog kvadrata i njihov približan raspored i veličina. Sem toga, u tabeli su navedeni primeri najčešće primene pojedinih klasa ravnosti.

Klasa ravnosti	Broj dodirnih površina od do		Približan raspored dodirnih površina u razmeri 1:1	Primeri najčešće primene
1	24	32		Precizne merne mašine i aparati; merni alat.
2	14	23		Radionički kontrolni alat i pribor (ploče, lenjiri i sl.). Izuzetno precizne vođice mašina (mašine alatke, suporti hidrauličkih uređaja), noseće površine ležaja.
3	9	13		Radionički alat i pribor, vođice mašina alatki, noseće površine ležaja.
4	6	8		Vođice teških mašina alatki, površine tuširanih stolova, naležne površine kutija i sl.
5	3	5		Vođice teških mašina, dodirne površine obrtnih stolova, poklopci kutija i sl.

4 Način određivanja broja dodirnih površina

- 4.1 Broj dodirnih površina određuje se brojanjem obojenih površina u okviru referentnog kvadrata.
- 4.2 Na površinama 1. do 3. klase ravnosti u broj dodirnih površina uračunavaju se i površine presečene stranicama referentnog kvadrata.
- 4.3 Na površinama 4. i 5. klase ravnosti dodirne površine presečene stranicama referentnog kvadrata računaju se na sledeći način:
- ako polovina ili više od polovine površine leži izvan okvira referentnog kvadrata, računa se da je u referentnom kvadratu pola površine,
 - ako izvan okvira referentnog kvadrata leži manje od polovine površine, računa se da je u referentnom kvadratu cela površina.

- 4.4 Ako posmatrana površina ne ispunjava okvir referentnog kvadrata (npr. na uskim površinama, na isprekidanim površinama i sl.), broj dodirnih površina može se izbrojati na površini drugog oblika, pa taj broj preračunati na površinu referentnog kvadrata (625 mm²) po obrascu

$$n = n_x \cdot \frac{625}{A_x}$$

gde je:

n — broj dodirnih površina na jednom referentnom kvadratu,

n_x — broj dodirnih površina na površini proizvoljnog oblika i veličine,

A_x — veličina površine na kojoj su izbrojane dodirne površine.

5 Označavanje klase ravnosti

Kada je potrebno da se za izvesnu površinu propiše klasa ravnosti koja treba da se ostvari grebanjem, stavlja se na crtežu, iza oznake klase hrapavosti, prema JUS M.AO.065, oznaka:

grebano x kl. ravnosti

gdè x znači traženu klasu ravnosti.

Primer: ako površina treba da bude brušena u 6. klasi hrapavosti, a zatim grebana (tuširana) do 2. klase ravnosti, stavlja se na odnosnu površinu oznaka:

6 $\sqrt{\hspace{1.5cm}}$ grebano 2. kl. ravnosti
brušeno

Napomena. — Klasu ravnosti ne treba zamenjivati sa procentom nošenja profila p_n koji je definisan u JUS M.A1.021, pošto je procenat nošenja parametar vezan za mikroneravnine (hrapavost) površine, dok se klasa ravnosti odnosi na makroneravnine (valovitost) površine.

Veza sa drugim standardima:

JUS M.A1.020 — Klasifikacija površinske hrapavosti industrijskih proizvoda. Objašnjenja, terminologija i definicije pojmova

JUS M.A1.021 — — „ —. Vrednosti parametara pojedinih klasa

JUS M.A1.023 — — „ —. Razvrstavanje i označavanje površinskih neravnina nastalih obradom

JUS M.A0.065 — Crteži u mašinstvu. Označavanje kvaliteta površina industrijskih proizvoda

Predlog br. 6088

**TINJAVI STARTER
ZA FLUORESCENTNE CEVI**
Tehnički uslovi

J U S
N.L4.030

Krajnji rok za primedbe: 1. april 1966.

Predlog je u skladu sa publikacijom IEC br. 155, izdanje 1963.

1 Predmet standarda

- 1.1 Ovaj standard propisuje tehničke uslove za tinjave startere za fluorescentne cevi i postupke ispitivanja kojima se utvrđuju kvalitet i zamenljivost startera i to kako jedne posebne partije startera, tako i ispitivanje tipa.
- 1.2 Standard se odnosi na glavne tipove tinjavih startera za fluorescentne cevi sa predgrevanom katodom, snage od 20 do 80 W i primenjuje se zajedno sa standardima za fluorescentne cevi, JUS N.L4.003, i standardima za balaste — JUS N.L4.110.

2 Definicije

- 2.1 **S t a r t e r** je naprava koja se razlikuje od ručne sklopke i ima zadatak da zatvara i otvara strujno kolo predgrevanja fluorescentne cevi sa ciljem da cev startuje.
- 2.2 **T i n j a v i s t a r t e r** je starter čije delovanje zavisi od tinjavog pražnjenja u gasovitoj atmosferi.
- 2.3 **N a p o n z a t v a r a n j a** je najniži napon na stezaljkama startera pod kojim se uspostavlja kontakt.
- 2.4 **N e a k t i v n a c e v** je cev čija je jedna katoda (ili obe) lišena emitujućeg materijala, iako ni jedna od njih nije prekinuta.

3 Oznake

- 3.1 Starteri moraju imati sledeće podatke, koji su na njima označeni čitko i trajno:
- naziv ili znak proizvođača,
 - tip ili pozivanje na katalog proizvođača,
- 3.2 Drugi korisni podaci, npr. strujno kolo i cev za koju se starter primenjuje, a nekad i nazivan napon startera, treba da su označeni na starteru ili da se mogu naći u katalogu proizvođača.

4 Uslovi i ispitivanja mehaničkih i fizičkih karakteristika

4.1 Ispitivanje tipa

- 4.11 Količina za ispitivanje tipa sastoji se od 5 startera.
- 4.12 Uslovi usvajanja
Trebalo smatrati da tip startera zadovoljava uslove ove tačke ako svih pet startera zadovolje ispitivanja propisana u tačkama 4.13 do 4.18.
- 4.13 Otpor izolacije posle vlaženja
Neposredno posle vlaženja od 2 × 24 sata u komori sa relativnom vlažnošću od 91 do 95% i na temperaturi između 20 i 27 °C, sa tolerancijama +1 °C, otpor izolacije između delova pod naponom i metalne kutije startera ne sme biti manji od 2 megoma, izmeren 1 minutu posle priključenja jednosmernog napona od 500 V. Ako je kutija od izolacionog materijala, onda je treba obložiti metalnom folijom i zadovoljiti prethodne uslove, priključujući napon između metalne folije i delova pod naponom.
Pre nego što se pristupi vlaženju starter treba držati najmanje 4 sata na temperaturi koja se od temperature u vlažnoj komori ne razlikuje više od 2 °C.
- 4.14 Dielektrička čvrstoća
Neposredno posle merenja izolacije starter treba 1 minutu da izdrži sinusoidan naizmeničan napon od 1500 V (efektivna vrednost), koji se priključuje između istih delova, kao što je određeno u tač. 4.13.
- 4.15 Mere
Mere startera treba da su u skladu sa odredbama JUS N.L4.031.
Ispravnost se proverava graničnim merilima.
- 4.16 Otpornost prema uvijanju
Starter treba da izdrži obrtni momenat od 0,6 Nm koji dejstvuje na vrhu kutije dok su čepovi učvršćeni. Obrtni momenat ne treba primeniti naglo.
- 4.17 Mehanička čvrstoća
Starteri treba da izdrže 100 padova sa visine od 50 cm na čeličnu ploču debljine 3 mm, brzinom od 10 padova na minutu. U toku ispitivanja na starterima ne smeju nastati oštećenja koja bi uticala na njihovu sigurnost.
Naprava za ispitivanje propisana je u JUS N.A5.042.

- 4.18 **Suzbijanje radio-smetnji**
 Starter treba da sadrži kondenzator za suzbijanje radio-smetnji sa kapacitetom između 0,005 do 0,02 μF , koji je interno neposredno priključen na stezaljke startera.
- 4.2 **Ispitivanje jedne partije**
- 4.21 **Količina za ispitivanje jedne partije**
 Količina za ispitivanje jedne partije sastoji se od 50 startera.
- 4.22 **Uslovi usvajanja**
 Smatra se da jedna partija startera zadovoljava uslove ove tačke ako najviše 2 startera ne zadovolje ispitivanja propisana u tačkama 4.23 do 4.26, pod uslovom da broj grešaka od svih tačaka ne prelazi 4.
- 4.23 **Dielektrička čvrstoća**
 Starter treba 2 sekunde bez proboja da izdrži sinusoidan naizmeničan napon od 1500 V (efektivna vrednost), koji se priključuje na isti način kao što je propisano u tač. 4.13.
- 4.24 **Mere**
 Mere startera treba da su u skladu sa odredbama JUS N.L4.031.
 Ispravnost se proverava graničnim merilima.
- 4.25 **Otpornost prema uvijanju**
 Starter treba da izdrži obrtni momenat od 0,6 Nm koji deluje na vrhu kutije dok su čepovi učvršćeni. Obrtni momenat ne treba primeniti naglo.
- 4.26 **Suzbijanje radio-smetnji**
 Starter treba da sadrži kondenzator za suzbijanje radio-smetnji sa kapacitetom između 0,005 do 0,02 μF , koji je interno neposredno priključen na stezaljke startera.

5 Startovanje

5.1 Ispitivanje tipa

5.11 Količina za ispitivanje startovanja

Količina za ispitivanje startovanja sastoji se od 5 novih startera koji nisu ispitivani po odredbama tač. 4.

5.21 Uslovi usvajanja

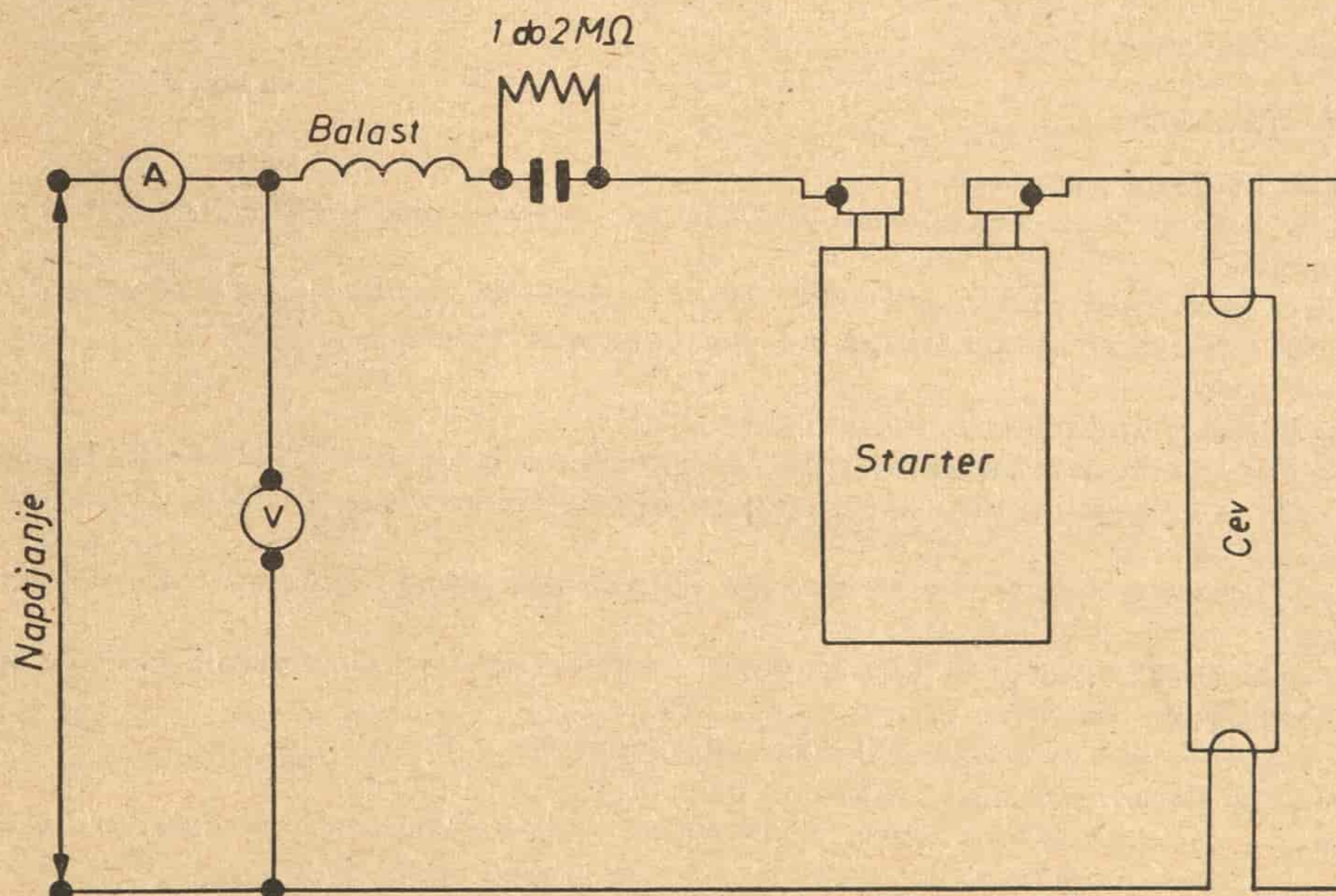
Treba smatrati da tip startera zadovoljava uslove ove tačke ako svih pet startera zadovolje ispitivanja propisana u tačkama 5.14 do 5.17. Međutim, ako jedan starter nije zadovoljio, uzeće se novih pet uzoraka i ispitati. Svih pet startera moraju zadovoljiti propisana ispitivanja.

5.13 Uslovi ispitivanja

Starter se ispituje u strujnom kolu prikazanom na sl. 1.

Upotrebljen balast treba da je kapacitivnog tipa i da je u skladu sa odredbama JUS N.L4.110 i da odgovara tipu fluorescentne cevi sa kojom starter treba da radi. Starteri konstruisani da rade sa različitim tipovima cevi treba da ispunjavaju sledeće uslove:

- balast podesan za cevi od 20 W treba upotrebiti za ispitivanje startera konstruisanih za rad sa cevima do 20 W zaključno,
- balast podesan za cevi od 40 W treba upotrebiti za ispitivanje startera konstruisanih za rad sa cevima od 25 do 80 W zaključno.

(Slika 1)

Za cevi od 20 W i manje treba upotrebiti balast induktivnog tipa.

Ukupan sadržaj harmonika napojnog napona ne treba da pređe 3%.

Napomena. — Ovaj uslov zahteva da izvor napona bude dovoljno snažan i da napojno kolo ima dovoljno nisku impedansu u odnosu na impedansu balasta i treba voditi računa da se ovaj uslov održi pod svim okolnostima koje mogu nastati u toku merenja.

Ispitivanje treba obaviti na temperaturi između 20 i 30 °C.

U toku trajanja ispitivanja starter treba da je u potpunom mraku, a pre ispitivanja treba da odleži najmanje 15 sati u potpunom mraku.

Napomena. — Ovaj uslov će biti ispunjen ako se starter drži zatvoren u mračnoj komori.

5.14 Brzina uključivanja

Napon dat u drugoj koloni tabele 1 treba priključiti na strujno kolo za vreme od 30 sekundi. Za to vreme kontakti treba da se otvore najmanje dva puta.

Napomena. — Ispitni napon za ispitivanje startovanja cevi propisan je u JUS N.L4.003, izuzimajući cev od 20 W.

5.15 Trajanje uključivanja

U toku perioda od 30 sekundi iz tač. 5.14 i daljeg perioda od 15 sekundi, kontakti startera treba da budu zatvoreni najmanje 1,5 sekundu.

Napomena. — Pojednostosti uređaja za merenje vremena nisu unete na sl. 1.

5.16 Napon zatvaranja

Napon naznačen u tač. 5.14 treba postepeno sniziti na vrednost iz kolone 4 tabele 1, ne prekidajući napojno kolo. Pod sniženim naponom kontakti sklopke ne treba da se zatvore u toku jedne minute.

5.17 Vršni napon

Napon propisan u tač. 5.14 treba priključiti na kolo. Starter treba pustiti da radi 30 sekundi, za koje vreme će na kontaktima nastati vršni napon koji ne treba da bude manji od vrednosti datih u tabeli 1, kolona 5.

Napomena. — Pojednostosti za merenje vršnog napona su u proučavanju.

Tabela 1

Nazivna snaga cevi W	Ispitni napon V	Napon za ispitivanje trajnosti i neaktivnih cevi V	Najniži napon zatvaranja V	Najniži vršni napon*) V
1	2	3	4	5
20	103,5	130	70	250
40	180	250	130	400
65	180	250	140	400

* Ove vrednosti još nisu konačne.

5.2 Ispitivanje jedne partije

5.21 Količina za ispitivanje startovanja

Količina za ispitivanje startovanja sastoji se od 30 startera, odabranih između onih koji su ispitani po tač. 4.2.

5.22 Uslovi usvajanja

Smatra se da jedna partija startera zadovoljava uslove ove tačke ako najviše 3 startera ne zadovolje neko od ispitivanja po tač. 5.24 do 5.27, pod uslovom da broj grešaka po svim tačkama ne prelazi 4.

5.23 Uslovi ispitivanja

Starter se ispituje u strujnom kolu prikazanom na sl. 1.

Upotrebljen balast treba da je kapacitivnog tipa i da je u skladu sa odredbama JUS N.L4.110 i da odgovara tipu fluorescentne cevi sa kojom starter treba da radi. Starteri konstruisani da rade sa različitim tipovima cevi treba da ispunjavaju sledeće uslove:

— balast podesan za cevi od 20 W treba upotrebiti za ispitivanje startera konstruisanih za rad sa cevima do 20 W zaključno;

— balast podesan za cevi od 40 W treba upotrebiti za ispitivanje startera konstruisanih za rad sa cevima od 25 do 80 W zaključno.

Za cevi od 20 W i manje treba upotrebiti balast induktivnog tipa.

Ukupan sadržaj harmonika napojnog napona ne treba da pređe 3%.

Napomena. — Ovaj uslov zahteva da izvor napona bude dovoljno snažan i da napojno kolo ima dovoljno nisku impedansu u odnosu na impedansu balasta i treba voditi računa da se ovaj uslov održi pod svim okolnostima koje mogu nastati u toku merenja.

Ispitivanje treba obaviti na temperaturi između 20 i 30 °C.

U toku trajanja ispitivanja startera treba da je u potpunom mraku, a pre ispitivanja treba da odeži najmanje 15 sati u potpunom mraku.

Napomena. — Ovaj uslov će biti ispunjen ako se starter drži zatvoren u mračnoj komori.

5.24 Brzina uključivanja

Napon dat u drugoj koloni tabele 1 treba priključiti na strujno kolo za vreme od 30 sekundi. Za to vreme kontakti treba da se otvore najmanje dva puta.

Napomena. — Ispitni napon za ispitivanje startovanja cevi propisan je u JUS N.L4.003, izuzimajući cev od 20 W.

5.25. Trajanje uključanja

U toku perioda od 30 sekundi iz tač. 5.24 i daljeg perioda od 15 sekundi, kontakti startera treba da budu zatvoreni najmanje 1,5 sekundi.

Napomena. — Pojediniosti uređaja za merenje vremena nisu unete na sl. 1.

5.26 Napon zatvaranja

Napon naznačen u tač. 5.24 treba postepeno sniziti na vrednost iz kolone 4 tabele 1, ne prekidajući napojno kolo. Pod sniženim naponom kontakti sklopke ne treba da se zatvore u toku jedne minute.

5.27 Vršni napon

Napon propisan u tač. 5.24 treba priključiti na kolo. Starter treba pustiti da radi 30 sekundi, za koje vreme će na kontaktima nastati vršni napon koji ne treba da bude manji od vrednosti datih u tabeli 1, kolona 5.

Napomena. — Pojediniosti za merenje vršnog napona su u proučavanju.

6 Trajnost

6.1 Ispitivanje tipa

Količina za ispitivanje trajnosti

Količina za ispitivanje trajnosti sastoji se od 5 startera odabranih između onih koji su ispitani u pogledu startovanja.

6.12 Uslovi usvajanja

Treba smatrati da tip startera zadovoljava uslove ove tačke ako svih 5 startera zadovolje ispitivanja propisana u tačkama 5.14 do 5.17 zaključno, pošto su bili ispitani u pogledu trajnosti po odredbama tač. 6.14.

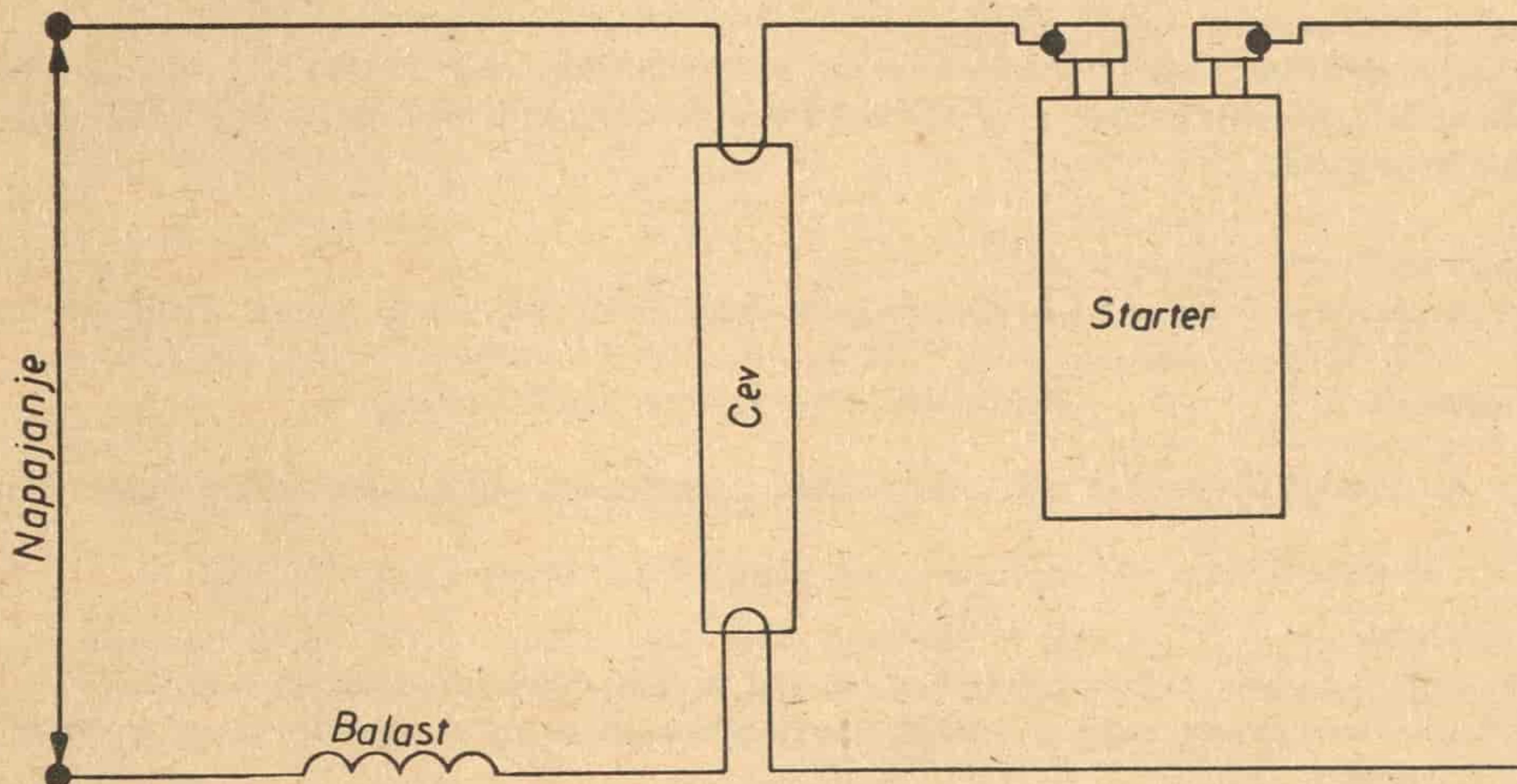
U slučaju da jedan starter ne zadovolji ma koje od tih ispitivanja, uzeće se novih 5 uzoraka i ispitati. Svih 5 startera moraju zadovoljiti propisana ispitivanja.

6.13 Uslovi ispitivanja

Starter se ispituje u strujnom kolu prikazanom na sl. 2.

Treba koristiti fluorescentnu cev i balast koji odgovaraju ispitivanom starteru. Vrednosti ispitnog napona date su u tabeli 1, kolona 3.

Napomena. — Ako u toku ispitivanja cev otkáže, treba je odmah zameniti.

(Slika 2)

6.14 Ispitivanje trajnosti

Napon za ispitivanje trajnosti propisan u tabeli 1 treba na kolo priključiti u 6000 ciklusa, sa trajanjem po 1 minutu. U toku svakog ciklusa napon treba da je priključen 20 do 30 sekundi.

6.2 Ispitivanje jedne partije

6.21 Količina za ispitivanje trajnosti sastoji se od 10 startera, odabranih između onih koji su ispitani u pogledu startovanja.

6.22 Uslovi usvajanja

Smatra se da jedna partija startera zadovoljava uslove ove tačke ako najviše 2 startera ne zadovolje neko od ispitivanja po tač. 5.24 do 5.27 zaključno, pošto su bili ispitani u pogledu trajnosti pod odredbama tač. 6.24.

- 6.23 Uslovi ispitivanja
 Starter se ispituje u strujnom kolu prikazanom na sl. 2.
 Treba koristiti fluorescentnu cev i balast koji odgovaraju ispitivanom starteru. Vrednosti ispitnog napona date su u tabeli 1, kolona 3.
 Napomena. — Ako u toku ispitivanja cev otkáže, treba je odmah zameniti.

- 6.24 Ispitivanje trajnosti
 Napon za ispitivanje trajnosti propisan u tabeli 1 treba na kolo priključiti u 6000 ciklusa, sa trajanjem po 1 minutu. U toku svakog ciklusa napon treba da je priključen 20 do 30 sekundi.

7 Ispitivanje neaktivnih cevi

7.1 Ispitivanje tipa

- 7.11 Količina za ispitivanje neaktivnih cevi.
 Količina za ispitivanje sastoji se od 5 startera koji su izdržali ispitivanje startovanja.

- 7.12 Uslovi usvajanja
 Treba smatrati da tip startera zadovoljava uslove ove tačke ako svih 5 startera zadovolje ispitivanje po tač. 7.14. U slučaju da jedan starter ne zadovolji propisano ispitivanje uzeće se novih 5 uzoraka i ispitati. Svih 5 startera moraju zadovoljiti ispitivanje propisano po tač. 7.14.

- 7.13 Uslovi ispitivanja
 Starter se ispituje u strujnom kolu prikazanom na sl. 2, a upotrebljena cev treba da je neaktivna.
 Treba koristiti fluorescentnu cev i balast koji odgovaraju ispitanom starteru. Vrednosti ispitnog napona date su u tabeli 1, kolona 3.
 Napomena. — Ako u toku ispitivanja cev ne zadovoljava uslove tač. 7.13, treba je odmah zameniti.

- 7.14 Ispitivanje neaktivnih cevi
 Posle 3 sata neprekidnog rada starter treba ispitati po odredbama tačkaka 5.14 do 5.17 zaključno. Posle daljih 5 sati neprekidnog rada kontakti startera ne smeju biti trajno zavareni, niti kondenzator sme biti probijen.

7.2 Ispitivanje jedne partije

- 7.21 Količina za ispitivanje neaktivnih cevi
 Količina za ispitivanje sastoji se od 10 startera odabranih između onih koji su ispitani u pogledu startovanja.

- 7.22 Uslovi usvajanja
 Smatra se da jedna partija startera zadovoljava uslove ove tačke ako najviše 2 startera ne zadovolje ispitivanje po tač. 7.24.

- 7.23 Uslovi ispitivanja
 Starter se ispituje u strujnom kolu prikazanom na sl. 2, a upotrebljena cev treba da je neaktivna.
 Treba koristiti fluorescentnu cev i balast koji odgovaraju ispitivanom starteru. Vrednosti ispitanih napona date su u tabeli 1, kolona 3.

Napomena. — Ako u toku ispitivanja cev ne zadovoljava uslove tač. 7.23, treba je odmah zameniti.

- 7.24 Ispitivanje neaktivnih cevi
 Posle 3 sata neprekidnog rada starter treba ispitati po odredbama tačkaka 5.24 do 5.27 zaključno. Posle daljih 5 sati neprekidnog rada kontakti startera ne smeju biti trajno zavareni niti kondenzator sme biti probijen.

**ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDA
ZA SEME KULTURNIH BILJAKA**

Krajnji rok dostavljanja primedbi: 1. april 1966.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda:

Predlog br. 6089	Seme ječma	JUS E.B4.181
Predlog br. 6090	Seme pirinča	JUS E.B4.182
Predlog br. 6091	Seme sirka	JUS E.B4.183
Predlog br. 6092	Seme prosa	JUS E.B4.184
Predlog br. 6093	Seme heljde	JUS E.B4.185
Predlog br. 6094	Seme nauta	JUS E.B4.186
Predlog br. 6095	Seme sezama	JUS E.B4.187
Predlog br. 6096	Seme maka	JUS E.B4.188
Predlog br. 6097	Seme ricinusa	JUS E.B4.189
Predlog br. 6098	Seme cikoriје	JUS E.B4.190
Predlog br. 6099	Seme gorušice i slačice	JUS E.B4.191
Predlog br. 6100	Seme bele deteline	JUS E.B4.192
Predlog br. 6101	Seme esparzete	JUS E.B4.193
Predlog br. 6102	Seme hibridne deteline	JUS E.B4.194
Predlog br. 6103	Seme inkarnapske deteline	JUS E.B4.195
Predlog br. 6104	Seme grahorice	JUS E.B4.196
Predlog br. 6105	Seme muhara	JUS E.B4.197
Predlog br. 6106	Seme boba	JUS E.B4.198
Predlog br. 6107	Seme lupine	JUS E.B4.199
Predlog br. 6108	Seme kupusa	JUS E.B4.200
Predlog br. 6109	Seme karfiola (cvetače)	JUS E.B4.201
Predlog br. 6110	Seme spanaća	JUS E.B4.202
Predlog br. 6111	Seme salate	JUS E.B4.203
Predlog br. 6112	Seme paradajza (rajčice)	JUS E.B4.204
Predlog br. 6113	Seme paprike	JUS E.B4.205
Predlog br. 6114	Seme krastavaca	JUS E.B4.206
Predlog br. 6115	Seme dinje i lubenice	JUS E.B4.207
Predlog br. 6116	Seme sočiva	JUS E.B4.208
Predlog br. 6117	Seme cvekle	JUS E.B4.209
Predlog br. 6118	Seme tikve	JUS E.B4.210

Citirane predloge izradio je Jugoslovenski zavod za standardizaciju.

Interesenti koji nisu dobili ove nacрте predloga mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, pošt. fah 933) sa zahtevom da im se predlozi naknadno dostave.

**ANOTACIJA
PREDLOGA STANDARDA IZ OBLASTI BOJA, LAKOVA, NJIMA SLIČNIH
PROIZVODA I NJIHOVIH SIROVINA**

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1. april 1966.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda

Predlog br. 6119	Boje, lakovi, njima slični proizvodi i njihove sirovine — Staklarski kitovi	JUS H.C6.050
Predlog br. 6120	Boje, lakovi, njima slični proizvodi i njihove sirovine — Terpentinsko ulje	JUS H.C7.050
Predlog br. 6121	Boje, lakovi, njima slični proizvodi i njihove sirovine — Označavanje (bojenje) boca za medicinske gasove — Izbor boja	JUS H.C0.035
Predlog br. 6122	Lovačka municija za lovački karabin	JUS H.D4.111

Navedeni predlozi standarda umnoženi su i dostavljeni na mišljenje zainteresovanim preduzećima, ustanovama i organizacijama. Interesenti koji ove predloge nisu primili mogu da se obrate Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, Cara Uroša 54, pošt. fah 933) sa zahtevom da im se tekst predloga naknadno dostavi.

**ANOTACIJA
PREDLOGA STANDARDA ZA LEPLJENU OBUĆU**

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1. april 1966.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju sledeći predlog standarda iz oblasti proizvodnje obuće:

Predlog br. 6123 Lepljena obuća **JUS G.B2.136**

Nacrt predloga standarda je izradilo preduzeće »Planika« — Kranj, a redakciju nacrtu je izvršila stručna komisija.

Predlog je posebno umnožen i dostavljen na mišljenje i stavljanje primedaba zainteresovanim preduzećima i ustanovama.

Interesenti koji nisu dobili citirani predlog standarda mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, pošt. fah 933) sa zahtevom da im se tekst predloga standarda naknadno dostavi.

**ANOTACIJA
PREDLOGA STANDARDA IZ OBLASTI ISPITIVANJA KOŽE**

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1. april 1966.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju sledeći predlozi standarda iz oblasti ispitivanja gotove kože:

Predlog br. 6124 Metode ispitivanja gotove kože. Ispitivanje postojanosti boje gornjih koža na suvo i mokro trljanje **JUS G.S2.038**

Predlog br. 6125 Metode ispitivanja gotove kože. Određivanje temperature smežuranja i stepena smežuranja **JUS G.S2.039**

Nacrt predloga standarda JUS G.S2.038 izradio je Jugoslovenski institut za industriju kože — Karlovac, a JUS G.S2.039 je pripremljen u JZS prema DIN 53 336.

Predlozi su posebno umnoženi i dostavljeni na mišljenje i stavljanje primedaba zainteresovanim preduzećima i ustanovama.

Interesenti koji nisu odbili gore navedene predloge standarda mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju sa zahtevom da im se tekstovi predloga standarda naknadno dostave.

MEĐUNARODNA STANDARDIZACIJA PRIMLJENA DOKUMENTACIJA

Pregled važnijih dokumenata koje je Jugoslovenski zavod za standardizaciju primio od Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

Ova dokumentacija predstavlja pojedine faze rada, čiji je krajnji cilj donošenje međunarodnih preporuka sa područja standardizacije.

Preporučuje se zainteresovanima da koriste ovu dokumentaciju uvidom u prostorijama Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju ili putem izradé fotokopija ili mikro-filmova, a po posebnom pismenom traženju, uz obavezu plaćanja troškova foto- ili mikro-filmske reprodukcije.

ISO/TC 1 — Navoji

Predlozi preporuke ISO:

- br. 782 »Osnovne dimenzije metričkih ISO navoja; serija prečnika od 1,6 do 300 mm«.
- br. 783 »Osnovne dimenzije ISO vijčanih navoja u inč-sistemu; prečnici od 0,06 do 6 inča« (rok za primedbe je 1. februar 1966).

ISO/TC 11 — Unifikacija propisa za konstrukciju parnih kotlova

Predlog preporuka ISO br. 851:

»Propisi za konstrukciju stabilnih parnih kotlova« (rok za primedbe je 15. januar 1966).

ISO/TC 41 — Remenice i remenje (uklj. klinasto remenje)

Predlozi preporuke ISO:

- br. 859 »Dužine klinastih remenova preseka Z, A, B, C, D i E«.
- br. 860 »Podesnost transportnih traka za montažu u korito« (rok za primedbe je 1. februar 1966).

ISO/TC 44 — Varenje

Predlozi preporuka ISO:

- br. 844 »Metode proveravanja moći penetracije elektroda za duboku penetraciju«.
- br. 845 »Dodatni metali za lemljenje. Metode ispitivanja konvencionalne moći prijanjanja na čeliku, sivom livu i drugim metalima«.
- br. 846 »Dodatni metali za lemljenje. Metode ispitivanja karakteristika istopljenog metala«.
- br. 847 »Proračun sučeono zavarenih spojeva«.
- br. 847 »Proračun ravnostranih pravouglih kutnih zavara, statički opterećenih na takav način da poprečni presek nije podvrgnut nikakvom normalnom naponu (= O)«.

ISO/TC 65 — Manganske rude

Izveštaj sa V zasedanja održanog od 12. do 14. novembra 1964. u Nju Delhiju.

ISO/TC 91 — Površinski aktivne materije

Predlozi preporuka ISO:

- br. 835 »Priprema redukovanog uzorka površinski aktivnih materija u prahu«.
- br. 833 »Analiza sapuna. Određivanje sa-

držaja vode i isparljivih materija«.

- br. 834 »Određivanje sadržaja stranih sastojaka male rastvorljivosti u etanolu« (rok za primedbe je 1. februar 1966).

IEC/TC 3 — Grafički simboli

»Grafički simboli za birače«. — Upućeno na saglasnost po šestomesečnom pravilu.

Dopunski simboli za provodnike«. — Upućeno na saglasnost po šestomesečnom pravilu.

»Dalji primeri simbola za elektronske cevi i usmerače«. — Upućeno na saglasnost po šestomesečnom pravilu.

»Dalji primeri elemenata za elektronske cevi«. — Upućeno na saglasnost po šestomesečnom pravilu.

Rok za glasanje po gornjim predlozima je 31. mart 1966.

IEC/TC 12 — Radiokomunikacije

IEC publikacija 65, drugo izdanje 1965. i CEE publikacija 1, treće izdanje, 1965; »Elektronski uređaji za domaćinstvo i slične opšte svrhe. Sigurnosni propisi«. Cena: 54.— šv. fr.

IEC/TC 31 — Aparati za rad u atmosferi buktavih gasova

Predlog za reviziju publikacije 79. — »Preporuke za konstrukciju kućišta električnih aparata za rad u atmosferi buktavih gasova«. — Upućeno na saglasnost po šestomesečnom pravilu. Rok za glasanje je 31. mart 1966.

IEC/TC 37 — Prenaponski odvodnici

IEC publikacija 99-1A: Dopuna publikacije 99-1 (1958).

»Uputstvo za primenu ventilnih odvodnika prenapona u mrežama naizmenične struje«. — Prvo izdanje, 1965. Cena 24.— šv. fr.

IEC/TC 47 — Poluprovodničke naprave

Predlog preporuke za opšte principe mernih metoda poluprovodničkih naprava. Upućeno na saglasnost po šestomesečnom pravilu. Rok za glasanje je 31. mart 1966.

OBJAVLJENI JUGOSLOVENSKI STANDARDI

»Službeni list SFRJ« br. 38/65 od 18. VIII 1965.

Elektrotehnički grafički simboli:

	1 prim. din.
JUS N.A3.020 — Elektrane i podstanice	350.—
JUS N.A3.030 — Vodovi za prenos i distribuciju	150.—
JUS N.A3.050 — Kontakti	350.—
JUS N.A3.060 — Sklopne naprave	450.—
JUS N.A3.070 — Elementi elektromehaničkih releja	350.—
JUS N.A3.080 — Elementi mehaničkog upravljanja	250.—
JUS N.A3.140 — Pokretači	350.—
JUS N.A3.320 — Merni instrumenti	500.—
JUS N.A3.322 — Električni satovi	150.—
JUS N.A3.330 — Merni transformatori, šantovi i delila napona	250.—

Citirani jugoslovenski standardi obavezni su i stupaju na snagu 1. januara 1966. godine.

»Službeni list SFRJ« br. 40/65 od 1. IX 1965.

Propisi o kvalitetu goveda i ovaca za klanje (II—izmenjeno i dopunjeno izdanje PK-E2) 300.—
Ovi propisi obavezni su i stupili su na snagu 1. oktobra 1965.